

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SZa/10/2015
Identifikačné číslo spisu:	7015200726
Dátum vydania rozhodnutia:	05.08.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7015200726.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: V. L. M., narodený XX.X.XXXX, štátna príslušnosť Irak, t. č. umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúňková 14, Sečovce, zastúpený Centrom právnej pomoci, Námestie slobody 12, Bratislava, kancelária Košice, Moyzesova 18, Košice, proti odporcovi: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Sobrance, Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru Podhorod', o preskúmanie rozhodnutia odporcu č. p. PPZ-HCP-SO10-ZAV-25-012/2015 zo dňa 01.06.2015, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. júna 2015, č. k. 5Sp/32/2015-34, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. júna 2015, č. k. 5Sp/32/2015-34 mení tak, že rozhodnutie odporcu č. p. PPZ-HCP-SO10-ZAV-25-012/2015 zo dňa 01.06.2015 zrušuje a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky n a r i a d' u j e, aby bol V. L. M., narodený XX.X.XXXX, štátna príslušnosť Irak, t. č. umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúňková 14, Sečovce, bezodkladne prepustený zo zaistenia.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Košiciach rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. p. PPZ-HCP-SO10-ZAV-25-012/2015 zo dňa 01.06.2015, ktorým odporca podľa § 88a ods. 1 písm. c) prvý bod zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov) zaistil navrhovateľa dňom 01.06.2015 o 13.40 hod., pretože existuje dôvodné podozrenie, že účastník konania podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o

pobyte cudzincov ho umiestnil do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej len „ÚPZC“) na čas nevyhnutne potrebný, najviac však do 18.10.2015. Konštatoval, že voči účastníkovi konania bolo začaté konanie o administratívnom vyhostení, ktoré je vedené pod č. p. PPZ-HCP-SO10-ZAV-17/2015.

Krajský súd vo svojom odôvodnení uviedol, že podľa jeho názoru odporca v dôvodoch rozhodnutia, po skutkovej stránke uviedol všetky skutočnosti, ktoré sú reálnym prejavom správania sa cudzinca. Podstatná pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia je tá skutočnosť, že boli dané dôvody zaistenia podľa § 88a ods. 1 písm. c/ v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Navrhovateľ bol ako štátny príslušník tretej krajiny rozhodnutím č. p. PPZ-HCP-SO10-ZAV-24-010/2015 zo dňa 20.05.2015 zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a/ zákona o pobyte cudzincov dňom 19.05.2015 v čase o 9:00 hod na dobu piatich mesiacov do 18.10.2015 v konaní o administratívnom vyhostení s cieľom zabezpečiť jeho vycestovanie do krajiny podľa § 77 ods. 1, pretože existuje riziko úteku účastníka konania (uvedené rozhodnutie na odvolanie navrhovateľa potvrdil Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 18.06.2015 č. k. 9Sp/31/2015-37) a zároveň záver, že účastník konania podal žiadosť o udelenie azylu dňa 22.05.2015 s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie.

Z obsahu administratívneho spisu pritom vyplýva, že účastník konania nepožiadaval o udelenie azylu na území Slovenskej republiky bezodkladne po neoprávnenom prekročení hraníc a v poradí prvej zápisnici, ktorá s ním bola spísaná na Oddelení hraničnej kontroly PZ v Podhorodí dňa 19.05.2015 č. : PPZ-HCP-SO10-ZAV1002/20125 výslovne uviedol, že jeho cieľovou krajinou bolo Rakúsko a v prípade, ak by nebol kontrolovaný políciou, pokračoval by s prevádzачmi do Rakúska. Aj keď navrhovateľ túto zápisnicu odmietol podpísať, v ďalšom priebehu administratívneho konania a ani v konaní pred súdom správnosť a pravdivosť svojich odpovedí zachytených v označenej zápisnici žiadnym spôsobom nespochybňoval. Aj z obsahu ďalších tvrdení navrhovateľa vyplýva, že ukrajinsko-slovenskú hranicu prekročil nelegálne, v skupine viacerých osôb, za doprovodu aj ozbrojených prevádzачov. Vzhľadom na takéto správanie sa navrhovateľa je odôvodnený záver odporcu v napadnutom rozhodnutí, že úmyslom navrhovateľa nie je zdržiavať sa na území SR, kde požiadaval o azyl a preto odporca dôvodne dospel k záveru, že existuje dôvodné podozrenie, že navrhovateľ podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie. Námitka splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa v oprávnom prostriedku, že osoby, ktoré sú doprevádzané prevádzачmi, sú nútené sa riadiť ich pokynmi podľa názoru súdu nemá opodstatnenie, pretože navrhovateľ výslovne vyhlásil, že ak by nebol kontrolovaný políciou, Slovenská republika nebola jeho cieľovou krajinou, ale by pokračoval v naplánovanej ceste a ďalej uviedol, že cieľovou krajinou je Rakúsko, keď za cestu z Iraku do cieľovej krajiny Rakúsko zaplatil 12.000 USD a po príchode na územie Ukrajiny mal roztrhať svoj cestovný pas. Z tohto pohľadu možno rozhodnutie správneho orgánu považovať za účelné, pretože zaistením účastníka konania sa zabráni zmareniu výkonu administratívneho rozhodnutia v prípade, ak by mu príslušným orgánom nebol udelený azyl, prípadne nebola poskytnutá doplnková ochrana.

Z rozhodnutia a z administratívneho spisu odporcu vyplýva skutočnosť skúmania zásady subsidiarity, vyplývajúcej z ustanovenia § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, t. j., či nebolo možné v prípade navrhovateľa využiť iné menej závažné prostriedky. Odporca vo svojom rozhodnutí skúmal skutočnosti podľa § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, týkajúce sa ekonomickej situácie, možnosti ubytovania a zamestnania navrhovateľa, ktoré majú podklad v administratívnom spise.

Dĺžka doby zaistenia bola riadne odôvodnená v súlade s platnou právnou úpravou, pričom táto sa počas celého zaistenia monitoruje, či je opodstatnená alebo nie, s poukazom na ust. § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov. Odporca poukázal na skutočnosť, že konanie o administratívnom vyhostení bolo prerušené a že sa v ňom nemôže pokračovať až do vydania rozhodnutia vo veci žiadosti o azyl, o ktorej sa má rozhodnúť v zákonnej lehote podľa ust. § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle. Odporca skúmal aj skutočnosti týkajúce sa dĺžky azylového konania u štátnych príslušníkov Iraku, ktoré spravidla trvá aj päť mesiacov.

K námitke existencie vysokej pravdepodobnosti, že navrhovateľovi bude na území SR poskytnutá medzinárodná ochrana, minimálne formou doplnkovej ochrany, čo spôsobuje prekážku zaistenia navrhovateľa krajský súd uviedol, že samotným navrhovateľom tvrdené skutočnosti, že uteká z Iraku z dôvodu obáv o svoj život a zdravie, lebo je bývalý policajt, pracoval teda pre irackú vládu, a je prenasledovaný skupinou Daish, pričom jeho brat bol zabitý a predložil aj svoj služobný preukaz, tieto skutočnosti u navrhovateľa nenaznačujú zvýšenú pravdepodobnosť poskytnutia tejto medzinárodnej

ochrany. Nemožno poukazovať na počet osôb z Iraku, ktorým bola poskytnutá medzinárodná ochrana bez vedomosti, o aké osoby išlo a čo bolo dôvodom poskytnutia tejto medzinárodnej ochrany. Pri osvojení si daného stanoviska navrhovateľa by postačovalo na poukázanie existencie prekážky zaistenia cudzinca iba tá skutočnosť, že v niektorých častiach jeho krajiny pôvodu sa bojuje, resp. že tam existuje lokálny konflikt, čím by dochádzalo k zneužitia daného predpokladu.

Krajský súd sa nestotožnil ani so závermi navrhovateľa, že mal byť posudzovaný v zmysle čl. 31 Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 v súvislosti s aplikáciou tzv. nepenalizačného princípu, nakoľko daný článok dohovoru predpokladá, že utečenec vstúpil na územie SR z krajiny, kde jeho život alebo sloboda boli ohrozené, t. j. na Ukrajine, avšak navrhovateľ takéto skutočnosti neuvádzal a nemal obavu z možného prenasledovania z rasových, národnostných dôvodov, z dôvodu zastávania určitých politických názorov alebo zastávania príslušnosti k určitým politickým názorom alebo zastávania príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo že by mu hrozilo mučenie, kruté neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest - na Ukrajine. Naopak vo svojej výpovedi uviedol, že sa niekoľko dní zdržiaval na Ukrajine a na Ukrajinu pricestoval na základe legálneho víza. Rovnako nesplnil ďalšiu podmienku, a to, že sa sám neprihlásil a to bez meškania a odôvodnil svoj nelegálny vstup, pričom z jeho výpovede vyplynulo, že tak ani nemal v úmysle urobiť, nakoľko plánoval pokračovať až do svojej cieľovej krajiny Rakúsko, pokiaľ by ho nekontrolovala polícia.

Z uvedených dôvodov krajský súd námietkam navrhovateľa nevyhovел a napadnuté rozhodnutie odporcu podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie namietajúc, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil a na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Poukázal na to, že dňa 18.05.2015 po prekročení štátnej hranice z územia Ukrajiny bol zadržaný príslušníkmi hraničnej polície SR. V konaní pred odporcom na Oddelení hraničnej kontroly uviedol a to už v prvej zápisnici, ktorá s ním bola spísaná dňa 19.05.2015 o 08.25 hod., že uteká z krajiny pôvodu z Iraku z dôvodu obáv osvoj život a zdravie, nakoľko je bývalý policajt, pracoval teda pre irackú vládu, a je prenasledovaný skupinou Daish. Jeho brat bol zabitý. Odporcovi predložil svoj služobný preukaz. Pri spisovaní prvej zápisnice odporca vyslovene nepoložil navrhovateľovi priamu otázku, či chce požiadať o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Počas spisovania zápisnice o vyjadrení účastníka konania dňa 20.05.2015 o 7.45 hod. už odporca položil navrhovateľovi otázku, či chce požiadať o udelenie azylu na území SR, pričom navrhovateľ odpovedal áno a zopakoval a bližšie konkretizoval svoje dôvody, ktoré už uviedol aj pri spisovaní v poradí prvej zápisnice v konaní o jeho zaistení na dobu 48 hodín spísanej dňa 19.05.2015.

Navrhovateľ namietal, že jeho zaistenie je v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Európskeho dohovoru, nakoľko v danom prípade neprebíha konanie o jeho návrate, ktoré bolo rozhodnutím odporcu prerušené a toto konanie nemôže pokračovať až do ukončenia azylového konania. Vzhľadom na individuálne okolnosti prípadu navrhovateľa a bezpečnostnú situáciu v Iraku, je vysoký predpoklad priznania medzinárodnej ochrany navrhovateľovi v konaní o azyle resp. poskytnutí doplnkovej ochrany a preto nemožno jeho žiadosť o azyl považovať za účelovú.

Navrhovateľ v priebehu konania pred odporcom ešte pred vydaním napadnutého rozhodnutia odporcu prejavil vôľu požiadať o medzinárodnú ochranu, čo bolo dôvodom pre prerušenie konania o jeho administratívnom vyhostení. Navrhovateľ navyše o svojich obavách o život a o úteku z Iraku vypovedal už v poradí prvej zápisnici, ktorá s ním bola spísaná dňa 19.05.2015.

Navrhovateľ ďalej vo svojom odvolaní citoval rozhodnutie Súdneho dvora EÚ zo dňa 30.5.2013 vo veci Mehmet Arslan proti Polícii ČR C-534/11 a rozhodnutia Najvyššieho súdu SR I Sža/24/2014, ISža/5/2013, sp. zn. ISža/21/2014.

Navrhovateľ zdôrazňoval, že v priebehu konania pred odporcom ešte pred vydaním napadnutého rozhodnutia prejavil vôľu o udelenie azylu a vychádzajúc z citovaných rozhodnutí súdov má za to, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia odporcu o jeho zaistení sa na neho nevzťahoval právny režim návratovej smernice a z tohto dôvodu nebolo a ani v súčasnosti nie je prípustné jeho ponechanie v zaistení. Medzinárodné dohovory na ochranu utečencov nedefinujú resp. nerozlišujú pojmy prejsť vôľu o azyl a požiadať o azyl, aj samotný Dohovor o právnom postavení utečencov z r. 1951 používa pojem

"prejavenie vôle o udelenie azylu" a utečencom poskytuje ochranu už od tohto momentu. Navrhovateľ zopakoval, že prejavil vôľu o udelenie azylu po prekročení štátnej hranice z Ukrajiny už na Oddelení hraničnej kontroly PZ Podhorod' a v konaní pred odporcom (a to už v čase, kedy sa nachádzal na Oddelení hraničnej kontroly) uviedol, že uteká z krajiny pôvodu z Iraku z dôvodu obáv o svoj život a zdravie, nakoľko je bývalý policajt, pracoval teda pre irackú vládu, je prenasledovaný skupinou Daish a jeho brat bol zabitý. Predložil svoj služobný preukaz. Odporca ako aj prvostupňový súd avšak dospeli k nesprávnemu záveru, že jeho žiadosť o azyl je účelová a v predmetnom prípade existuje riziko úteku navrhovateľa a že navrhovateľ svojou žiadosťou o azyl sleduje cieľ zmariť prípravu jeho vyhostenia z územia Slovenskej republiky, s čím nie je možné súhlasiť.

Navrhovateľ ďalej pred prvostupňovým súdom namietal, že odporca v konaní nezabezpečil žiadne správy a informácie o krajine, kam sa rozhodol vrátiť navrhovateľa, pričom podľa jeho názoru Ukrajinu už nie je možné považovať za bezpečnú krajinu. Formálne skonštatovanie o bezpečnosti krajiny iba na základe ratifikácie medzinárodných dohôd tou ktorou krajinou, je aj podľa názoru Najvyššieho súdu SR nepostačujúce. Prvostupňový súd po preskúmaní rozhodnutia odporcu k tejto námietke navrhovateľa uviedol, že vzhľadom na štádium konania o administratívnom vyhostení (ktoré bolo prerušené) doposiaľ nebola určená krajina, kam má byť navrhovateľ vrátený. Navrhovateľ nesúhlasí s týmto názorom, nakoľko samotný odporca v napadnutom rozhodnutí tvrdí, že po ukončení konania o administratívnom vyhostení bude navrhovateľ vrátený na územie Ukrajiny, z čoho možno jednoznačne vyvodíť zámer odporcu, že za krajinu, kam sa rozhodol vrátiť navrhovateľa, určil Ukrajinu.

Navrhovateľ poukázal na to, že podporu svojich tvrdení v konaní pred prvostupňovým súdom predložil štatistiku MV SR, Migračného úradu za rok 2014, z ktorej vyplýva, že v roku 2014 bolo začatých 6 konaní o azyle irackých žiadateľov, pričom v 1 prípade bol udelený azyl a v 4 prípadoch bola poskytnutá doplnková ochrana. Taktiež z všeobecne dostupných informácií a z informácií pravidelne zverejňovaných a aktualizovaných Ministerstvom zahraničných vecí a Európskych záležitostí SR na jeho internetovej stránke vyplýva, že bezpečnostná situácia v Iraku sa v priebehu ostatného roka síce zlepšila oproti predchádzajúcemu obdobiu, avšak naďalej dochádza k samovražedným útokom najmä v Bagdade a jeho okolí, a preto sa za súčasnej bezpečnostnej situácie neodporúča cestovať cudzincom do Iraku. Tí čo sa rozhodnú cestovať a v krajine využívajú cestnú dopravu napr. po diaľnici, riskujú svoj život, pretože cestujúci sú často okradnutí a v mnohých prípadoch sú unesení či dokonca popravení. Voľný pohyb cudzincov po Iraku je preto možný naďalej len pri dodržiavaní mimoriadnych bezpečnostných opatrení (presun balisticky chránenými vozidlami s ozbrojeným konvojom, atď.). Z všeobecne dostupných informácií posledných dní je taktiež známe, že Slovenská republika sa rozhodla zrušiť svoje zastupiteľstvo (veľvyslanectvo) v Iraku z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie v krajine. Na základe uvedeného je vysoká pravdepodobnosť, že v predmetnej právnej veci bude navrhovateľovi na území SR poskytnutá medzinárodná ochrana, minimálne formou doplnkovej ochrany, čo spôsobuje prekážku zaistenia navrhovateľa resp. jeho ponechania v zaistení po prijatí jeho vyhlásenia o žiadosti o azyl. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovený v jeho náleze sp. zn. II. ÚS 147/2013-50 zo dňa 09.10.2013.

Odporca ako aj prvostupňový súd teda prijal nesprávny záver o účelovosti navrhovateľovej žiadosti o azyl na území SR a riziku jeho úteku, ktoré sú ale nevyhnutným predpokladom na to, aby mohol ponechať v zaistení cudzincov po tom, čo požiadal o udelenie azylu v zmysle § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov. Hoci navrhovateľ v konaní pred odporcom uvádzal dôvody svojho úteku z Iraku a hoci všeobecná bezpečnostná situácia v Iraku musí byť odporcovi známa a preukazuje ju aj počet priznaných medzinárodných ochrán v roku 2014 na území SR žiadateľom o azyl z Iraku, odporca v konaní nevykonával žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali účelovosť jeho žiadosti o azyl. Nesprávny záver o účelovosti jeho žiadosti o azyl a riziku úteku vyvodil iba z jeho výpovede, kedy uviedol, že jeho cieľovou krajinou bolo Rakúsko. Aj tu poukázal na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR najmä jeho rozsudky sp. zn. 10Sža/35/2014, 1Sža/30/2014 a 10Sža/38/2014.

Odporca aj prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdili aj pri aplikovaní Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951. Odporca dospel k nesprávnemu právnomu záveru, a to že s ohľadom na správanie sa navrhovateľa neboli splnené predpoklady pre uplatnenie čl. 31 Dohovoru. Naopak, navrhovateľ v súlade s čl. 31 Ženevského dohovoru bezprostredne po zadržaní po prekročení štátnej hranice, v prítomnosti tlmočníka prejavil pred odporcom vôľu požiadať o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Utečenci nelegálne prekračujúci slovensko-ukrajinskú štátnu hranicu za pomoci

prevádzáčov sú spravidla vedení prevádzáčmi a nútení riadiť sa ich pokynmi. Vzhľadom k tomu má za to, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre aplikáciu tzv. nepenalizačného princípu utečencov v súlade s odsekmi 1 a 2 čl. 31 Ženevského dohovoru. Navrhovateľ namietal, že nesúhlasí ani so záverom odporcu, že o azyl navrhovateľ požiadal až potom, ako mu bola bezprostredne položená otázka ohľadom azylu a že túto možnosť mal už počas spisovania predošlej zápisnice. Navrhovateľovi nebola pri spisovaní predošlej zápisnice položená otázka, či má vôľu požiadať o azyl. Až následne v poradí v druhej zápisnici položil odporca navrhovateľovi otázku, či chce požiadať o azyl na území SR, keď uvádzal obavy o život. Tie uvádzal aj pri spisovaní prvej zápisnice, ale otázka o tom, či má záujem požiadať o azyl, mu položená nebola. Na základe jedinej skutočnosti, a to že navrhovateľ vyslovene prejavil vôľu o azyl až v priebehu spisovania v poradí druhej zápisnice pred odporcom a že za cieľovú krajinu označil Rakúsko, odporca vyvodil nesprávny záver o riziku jeho úteku resp. vyhýbaniu sa prípravy administratívneho vyhostenia a účelovosti žiadosti o azyl. Navrhovateľ je na území Slovenskej republiky prvýkrát a z dôvodu všeobecne známej zlej bezpečnostnej situácie v Iraku a obáv osvoj život pred prenasledovaním skupinou Daish sa rozhodol utiecť z Iraku a má záujem žiť v bezpečnej krajine. Na základe uvedeného navrhoval žiadať, aby Najvyšší súd SR zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie, a zároveň sa nariaďuje bezodkladné prepustenie navrhovateľa zo zaistenia. Žiadal tiež priznať náhradu trov konania.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Oporca vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhovateľa sa v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom krajského súdu z dôvodov, ktoré už uviedol v stanovisku k opravnému prostriedku zo dňa 15.06.2015, pod číslom PPZ-HCP-SO10-25-015/2015. Ďalej uviedol, že sa pridrižiava všetkých tvrdení, ktoré uvádzal v priebehu konania pred súdom prvého stupňa. Skutočnosti uvádzané v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podľa názoru odporcu nie sú spôsobilé privodiť jeho zmenu ani zrušenie. Rozhodnutie prvostupňového súdu považuje odporca za vecne správne a zákonné, a preto navrhol, aby ho odvolací súd potvrdil.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Oporca napadnutým rozhodnutím č. p. PPZ-HCP-SO10-ZAV-25-012/2015 zo dňa 01.06.2015 podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov zaistil navrhovateľa dňom 01.06.2015 o 13.40 hod. pretože existuje dôvodné podozrenie, že účastník konania podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov ho umiestnil do Útvary policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej len „ÚPZC“) na čas nevyhnutne potrebný, najviac však do 18.10.2015. Konštatoval, že voči účastníkovi konania bolo začaté konanie o administratívnom vyhostení, ktoré je vedené pod. č. p.: PPZ-HCP-SOIO-ZAV-17/2015. Vo svojom odôvodnení uviedol, že navrhovateľ nedovolené prekročil vonkajšiu hranicu z územia Ukrajiny smerom na územie Slovenskej republiky. Dňa 18.05.2015 bol kontrolovaný a následne predvedený na OHK PZ Podhorod'. Navrhovateľ sa zdržiaval na území Slovenskej republiky bez cestovného dokladu a ako vízový cudzinec sa zdržiaval na území Slovenskej republiky bez platného víza alebo platného povolenia na pobyt, alebo dočasného povolenia k pobytu vydaného jednou zo zmluvných strán, porušil ustanovenie čl. 19 ods. 1 a čl. 21 ods. 1, 2 Schengenského dohovoru. Z uvedeného vyplýva, že účastník konania, s poukázaním na § 2 ods. 1 písm. g/ zákona o pobyte cudzincov, na území Slovenskej republiky neoprávnene prekročil vonkajšiu hranicu mimo hraničného priechodu a zároveň sa neoprávnene zdržiaval na území Slovenskej republiky, pričom tento vstup cez vonkajšiu hranicu neumožňuje medzinárodná zmluva, zákon o pobyte cudzincov alebo osobitný predpis. Týmto svojím konaním porušil ustanovenie čl. 4 ods. 1, a čl. 5 ods. 1 písm. a), b) Nariadenia Rady ES č. 562/2006, ktorým sa ustanovuje Kódex Spoločenstva o pravidlách pohybu osôb cez hranice, čím sa dopustil priestupkov podľa § 116 ods. 1 písm. a) a § 118 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov. Správny orgán má za to, že každý štátny príslušník tretej krajiny, je povinný v zmysle Kódexu schengenských hraníc, vstúpiť a zdržiavať sa na území Slovenskej republiky s platným cestovným dokladom alebo dokladom oprávňujúcim zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, mať platné vízum, ktoré sa vyžaduje pri zdržiavaní sa na území Slovenskej republiky štátnym príslušníkom tretích krajín a

mať dostatočné prostriedky na živobytie.

Účastník konania bol rozhodnutím OHK PZ Podhorod' č.: PPZ-HCP-S010-ZAV-1/2015 zo dňa 19.05.2015 zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, s poukázaním na § 88 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov, na dobu 48 hodín na OHK PZ Podhorod', nakoľko o odovzdaní účastníka konania na územie susedného štátu bolo začaté konanie podľa medzinárodnej zmluvy. Na základe uvedeného začalo OHK PZ Podhorod' voči účastníkovi konania konanie o administratívnom vyhostení s určením zákazu vstupu v zmysle štvrtej časti prvej hlavy zákona o pobyte cudzincov. Účastník konania mal byť po ukončení konania o administratívnom vyhostení vrátený na územie Ukrajiny v zmysle dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb uverejnený vo vestníku L 332/48 zo dňa 18.12.2007.

Účastník konania počas spisovania zápisnice o vyjadrení účastníka konania o administratívnom vyhostení PPZ-HCP-SOIO-ZAV-17/2015 zo dňa 20.05.2015 prejavil vôľu požiadať na území Slovenskej republiky o udelenie azylu. Nakoľko OHK PZ Podhorod' nie je v zmysle § 3 ods. 2 zákona o azyle príslušné na prijatie vyhlásenia, účastník konania bol poučený o skutočnosti, že na prijatie jeho vyhlásenia o azyle je príslušný ÚPZC Sečovce ako aj o skutočnosti, že podanie bude postúpené príslušnému správneému orgánu, to znamená ÚPZC Sečovce.

Správny orgán skúmal skutočnosti, že účastník konania nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné väzby. Ďalej policajný útvar skúmal ekonomickú situáciu účastníka konania a dospel k záveru, že nemá dostatočné finančné prostriedky. Nemá na území Slovenskej republiky rezervované ubytovanie alebo zabezpečené zamestnanie, z tohto dôvodu mu policajný útvar neukladá povinnosť v zmysle § 89 zákona, nakoľko vzhľadom na osobu zaisteného a jeho osobné pomery nie je možné z jeho strany zložiť peňažnú záruku a nakoľko menovaný nemá na území SR žiadne väzby, nielen rodinné, neovláda slovenský jazyk a nemá dostatok finančných prostriedkov nie je možné z jeho strany zabezpečiť si ubytovanie.

Nakoľko účastník konania v konaní o administratívnom vyhostení prejavil vôľu o udelenie azylu, bolo konanie o administratívnom vyhostení podľa § 77 ods. 4, zákona o pobyte cudzincov prerušené.

Správny orgán skúmal skutočnosti, že účastník konania nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné väzby. Ďalej policajný útvar skúmal ekonomickú situáciu účastníka konania a dospel k záveru, že má pri sebe 70,- EUR. Nemá na území Slovenskej republiky rezervované ubytovanie alebo zabezpečené zamestnanie, z tohto dôvodu mu policajný útvar neukladá povinnosť v zmysle § 89 zákona, nakoľko vzhľadom na osobu zaisteného a jeho osobné pomery nie je možné z jeho strany zložiť peňažnú záruku a nakoľko účastník konania nemá na území SR žiadne väzby, nielen rodinné a neovláda slovenský jazyk, nie je možné z jeho strany zabezpečiť si ubytovanie.

Správny orgán po rozhodnutí o zaistení účastníka konania nedisponuje inou zákonnou možnosťou, ako ho umiestniť v útvere policajného zaistenia pre cudzincov.

Správny orgán preskúmal všetky dôležité skutočnosti a má za to, že administratívnym vyhostením a vrátením účastníka konania na územie Ukrajiny podľa readmisnej dohody mu nehrozí mučenie, kruté neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, rovnako nie je jeho život ohrozený ani z dôvodu jeho rasy, národnosti, náboženstva, prípadne príslušnosti k určitej sociálnej skupine, čo je potvrdené aj v zápisnici. Taktiež účastník konania vo svojich výpovediach neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by ho neumožňovali vrátiť na územie Ukrajiny.

Správny orgán vychádzal aj zo skutočnosti, že Ukrajina sa ratifikovaním readmisnej dohody zaviazala uznávať nevyhnutnosť dodržiavania ľudských práv a slobôd, pričom sa zdôrazňuje, že touto Dohodou nie sú dotknuté práva a povinnosti Spoločenstva, členských štátov Európskej únie a Ukrajiny vyplývajúce zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv z 10. decembra 1948 a z medzinárodných právnych predpisov, najmä z Európskeho dohovoru zo 4. novembra 1950 o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z Dohovoru o postavení utečencov z 28. júla 1951, z Protokolu o postavení utečencov z 31. januára 1967, z Medzinárodného dohovoru Organizácie Spojených národov o občianskych a politických právach z 19. decembra 1966 a z medzinárodných právnych nástrojov vydávania osôb.

Správny orgán sa pri rozhodovaní o zaistení riadil aj Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951 v znení protokolu o postavení utečencov z roku 1967, ako aj Smernicou Rady 2003/9/ES, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl. V samotnom Dohovore v čl. 5 ods. 1 písm. f) je uvedené, že je prípustné: "zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa

zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.". Podľa čl. 2 písm. c) smernice sa žiadateľom o azyl rozumie štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá podala žiadosť o azyl, v súvislosti s ktorou zatiaľ nebolo prijaté právoplatné rozhodnutie. Podľa právneho názoru správneho orgánu účastník konania ani podľa smernice a ani podľa zákona o azyle doposiaľ nie je žiadateľom o azyl, pretože OHK PZ Podhorod' nie je v zmysle § 3 ods. 2 zákona o azyle príslušným na prijatie vyhlásenia. O tejto skutočnosti bol účastník konania náležite poučený, čo je zaznamenané v zápisnici o vyjadrení účastníka konania v konaní o administratívnom vyhostení, ako aj konaní o zaistení.

Odporca poukázal na čl. 31 Dohovoru o postavení utečencov z roku 1951 kde je uvedené, že zmluvné štáty sa zaväzujú, že nebudú stíhať pre nezákonný vstup alebo prítomnosť na území štátu takých utečencov, ktorí pri príchode priamo z územia, kde ich život alebo sloboda boli ohrozené v zmysle čl. 1, vstúpia alebo sú prítomní na území daného štátu bez povolenia, za predpokladu, že sa sami prihlásia bez meškania na úradoch a odôvodnia svoj nezákonný vstup alebo prítomnosť na území daného štátu.

Ďalej je uvedené, že zmluvné štáty nebudú na pohyb takýchto utečencov uplatňovať iné obmedzenia aké sú nevyhnutne potrebné a také obmedzenia budú uplatňovať iba do tej doby než ich postavenie v krajine bude upravené alebo než obdržia povolenie vstupu do inej krajiny. Správny orgán po posúdení všetkých zhromaždených dôkazov konštatuje, že účastník konania po neoprávnenom prekročení štátnej hranice z územia Ukrajiny do Slovenskej republiky neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali, že na území Ukrajiny bol jeho život alebo sloboda ohrozené a taktiež sa bez meškania neprihlásil na úradoch a neodôvodnil svoj nezákonný vstup.

Práve naopak uviedol, že sa za pomoci ozbrojených prevádzachov pokúsil dostať do Rakúska a ak by nebol zadržaný hliadkou polície, tak by v ceste do Rakúska aj pokračoval. Vôľu požiadať o azyl účastník konania prejavil až potom, keď mu bola v zápisnici o vyjadrení účastníka konania v konaní o administratívnom vyhostení obligatórne položená otázka, či žiada o azyl na území SR, pričom takúto možnosť mal aj už pri spisovaní zápisnice v konaní o zaistení na OHK PZ Podhorod' č. p.: PPZ-HCP-SO10-ZAV-1/2015.

Správny orgán je toho názoru, že účastník konania svojou žiadosťou o azyl sleduje jednak oddialenie svojho vydania na Ukrajinu a jednak má snahu dostať sa do azylového tábora, ktorý má voľný režim pohybu žiadateľov o azyl, a tento voľný režim by v zapätí využil na útek v snahe dostať sa do Rakúska, čo je potvrdené aj v zápisniciach o vyjadrení sa účastníka konania.

Túto skutočnosť potvrdzuje aj úradný záznam hliadky, ktorá preverovala informáciu o možnom neoprávnenom narušení vonkajšej hranice, v ktorom je uvedené, že po zaregistrovaní pohybu osôb nachádzajúcich sa v lesnom poraste cca 1 kilometer od vonkajšej hranice použila výzvu „Stoj Polícia“, pričom skupina osôb, v ktorej sa nachádzal aj účastník konania, na výzvu nereagovala a následne sa rozptýlila v lesnom poraste, pričom sa hliadke stratila z dohľadu. Na základe uvedeného boli na miesto vyslané aj hliadky Zásahovej a výcvikovej skupiny Mobilnej zásahovej jednotky RHCP Sobrance a po ich príchode na miesto sa po osobách začala pátracia akcia, počas ktorej bol v čase okolo 16.00 hod. zadržaný aj účastník konania.

Na základe uvedených skutočností správny orgán usúdil, že jeho cieľom je vyhýbať sa alebo brániť sa procesu prípravy jeho administratívneho vyhostenia, ako aj to, že existuje riziko jeho úteku do Rakúska.

Správny orgán ďalej vychádzal aj zo skutočnosti, že Ukrajinu možno vo všeobecnosti považovať za bezpečnú krajinu v ktorej by život, alebo sloboda účastníka konania neboli ohrozené, nakoľko Ukrajina ratifikovaním readmisnej dohody sa zaviazala uznávať nevyhnutnosť dodržiavania ľudských práv a slobôd, pričom sa zdôrazňuje, že touto Dohodou nie sú dotknuté práva a povinnosti Spoločenstva, členských štátov Európskej únie a Ukrajiny vyplývajúce zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv z 10. decembra 1948 a z medzinárodných právnych predpisov, najmä z Európskeho dohovoru zo 4. novembra 1950 a ochrane ľudských práv a základných slobôd, z Dohovoru o postavení utečencov z 28. júla 1951, z Protokolu o postavení utečencov z 31. januára 1967, z Medzinárodného dohovoru Organizácie spojených národov a občianskych a politických právach z 19. decembra 1966 a z medzinárodných právnych nástrojov vydávania osôb.

Správny orgán sa zaoberal aj článkom 14 Všeobecnej deklarácie o ľudských právach, v ktorom je uvedené, že právo žiadať o azyl sa stalo uznaným základným ľudským právom. Účastníkovi konania umiestnením do ÚPZC Sečovce toto právo odopreté nebolo.

Správny orgán sa pritom riadil aj výrokom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 8Sža 52/2008,

ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Trnave č. 32/Sp/87/2008/-57 ako vecne správny ohľadom rozhodnutia o zaistení. Najvyšší súd konštatoval, že žiadosť o udelenie azylu, nezakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia o zaistení. Správny orgán preskúmal okolnosti veci a zistil, že sú splnené podmienky uvedené v § 88 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona o pobyte cudzincov.

Uvedené potvrdzuje aj judikatúra Ústavného súdu, ktorý potvrdil, že „zákon umožňuje štátu, aby mal vo fyzickej dispozícii osobu, u ktorej prebieha vyhostovacie konanie, aby mohlo byť realizované. Z toho pohľadu je potrebné vnímať aj nevyhnutnosť zaistenia. Administratívne zaistenie nemusí byť nevyhnutné tým spôsobom, ako je pri väzbe v trestnom konaní, kde musia byť naplnené väzobné dôvody." (rozhodnutia napr. sp. zn. II. ÚS 76/02, IV.ÚS 171/03, I. ÚS 79/93, či nález sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010).

Správny orgán v súvislosti so zaistením účastníka konania vychádzal aj zo záverov nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. II. ÚS 147/2013-50 v ktorom je okrem iného v bode III., ods. 7.2. uvedené, že sám dohovor predpokladá, že osoba môže byť zaistená i za stavu, keď jej vyhostenie nie je jednoznačné, teda keď ešte o ňom nebolo právoplatne rozhodnuté. Postačuje, že prebieha konanie o jej vyhostenie, teda také konanie, ktoré môže skutočne k vyhosteniu viesť. To ale znamená, že zaistený cudzinec nemusí byť z pohľadu čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru reálne a efektívne vyhostiteľný ihneď v okamihu zaistenia, keďže jeho vyhostenie je práve predmetom onoho konania, ktoré má viesť k rozhodnutiu o tom, či cudzinec vyhostený bude, alebo nie. Je totiž zrejmé, že počas konania o vyhostení môže konajúci orgán verejnej moci zistiť také okolnosti, ktoré vyhosteniu bránia, ktoré však v čase zaistenia známe neboli, rovnako ako môže príslušný orgán zistiť také skutočnosti, ktoré pôvodne neprípustné sa javiace vyhostenie umožnia.

Správny orgán taktiež skúmal reálnu možnosť výkonu vyhostenia účastníka konania t. j. účelnosť zaistenia. Má za to, že v prípade odpadnutia dôvodov prerušenia konania o administratívnom vyhostení, bude možné v konaní o administratívnom vyhostení pokračovať. V prípade vydania rozhodnutia o administratívnom vyhostení bude možné účastníka konania vyhostiť na Ukrajinu v zmysle dohody o readmisii osôb uverejnenej v Úradnom vestníku L 332 , 18/12/2007 S. 0048 - 0065.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk . Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 5. augusta 2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 2501 ods. 1 OSP sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov". Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 2501 ods. 2 OSP).

Podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné, menej závažné prostriedky, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/, a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

Podľa § 88 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny v konaní o administratívnom vyhostení s cieľom zabezpečiť jeho vycestovanie do krajiny podľa § 77 ods. 1, ak existuje riziko jeho úteku.

Rizikom úteku štátneho príslušníka tretej krajiny sa podľa § 88 ods. 2 rozumie stav, keď na základe dôvodnej obavy alebo priamej hrozby možno predpokladať, že štátny príslušník tretej krajiny ujde alebo sa bude skrývať, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, nemá udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov alebo ak mu hrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky.

Podľa § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny. Konanie podľa osobitného predpisu nie je zaistením štátneho príslušníka tretej krajiny dotknuté.

Podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespôsobuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Z obsahu spisu vyplynulo, že odporca skorším rozhodnutím č. p. PPZ-HCP-SO10-ZAV-24-010/2015 zo dňa 20.5.2015 rozhodol o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona o pobyte cudzincov v konaní o administratívnom vyhostení s cieľom zabezpečiť jeho vycestovanie do krajiny podľa § 77 ods. 1, pretože existuje riziko úteku účastníka konania. Krajský súd v Košiciach rozhodnutím č. k. 9Sp/31/2015-37 zo dňa 18. júna 2015 potvrdil napadnuté rozhodnutie potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutím sp. zn. 1Sza/9/2015 zo dňa 29. júla 2015 toto rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu č. PPZ-HCP-SO10-ZAV-24-010/2015 zo dňa 20.05.2015 zrušil.

Rozhodnutím zo dňa 01.06.2015 (ktoré je predmetom tohto súdneho prieskumu) bol navrhovateľ opätovne zaistený podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov s dňom 01.06.2015 na čas nevyhnutne potrebný najviac do 18.10.2015.

Navrhovateľ namietal, že odporca ako aj súd prvého stupňa dospeli k nesprávnemu záveru, že jeho žiadosť o azyl je účelová a jej cieľom je zmať prípravu jeho vyhostenia z územia Slovenskej republiky a v jeho prípade existuje riziko úteku. Poukázal na to, že už pred súdom prvého stupňa namietal, že jeho zaistenie resp. ponechanie v zaistení aj potom, čo bola prijatá jeho žiadosť o udelenie azylu je neúčelné, nakoľko konanie o jeho návrat neprebíha, ale bolo rozhodnutím odporcu prerušené až do rozhodnutia migračného úradu o jeho žiadosti o udelenie azylu.

Ustanovenie § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov umožňuje odporcovi zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ktorý je už zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a/ (čo bol prípad navrhovateľa) alebo písm. b/, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že predpokladom jeho aplikácie je predchádzajúce zaistenie navrhovateľa a jeho trvanie pre niektorý z dôvodov v ňom uvedených. Ak uvedený predpoklad neexistuje je resp. zanikne, dôvodne sa tým spochybni záver o naplnení zákonných podmienok pre aplikáciu predmetného ustanovenia.

V predmetnej veci nebolo možné ponechať bez povšimnutia skutočnosť, že pôvodné rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. a/ prvý bod zákona o pobyte cudzincov bolo dôvodne navrhovateľom spochybené a rozhodnutím odvolacieho súdu pre jeho rozpor so zákonom zrušené, preto súd v predmetnom preskúmvacom konaní veci musel na túto skutočnosť prihliadnuť aj v súlade s princípom zakotveným v ust. § 245 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posúdi súd i zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúmvané rozhodnutie opiera, ak bolo preň prv urobené rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúvanie určený osobitný postup.

Vzhľadom na to, že po zrušení pôvodného rozhodnutia o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. a/ zákona o pobyte cudzincov, čo je jednou z podmienok (hypotézou právnej normy) odporcom v napadnutom rozhodnutí aplikovaného ustanovenia § 88a ods. 1 písm. c/, na ktorú skutočnosť musel súd ex offio prihliadnuť, nebolo možné ďalej považovať podmienku naplnenia zákonných predpokladov vyplývajúcich z ustanovenia § 88a ods. 1 písm. c/ za splnenú, čo nepochybne odôvodňuje záver o potrebe zrušenia predmetného rozhodnutia odporcu.

V tejto súvislosti odvolací súd považuje za dôležité zdôrazniť, že z hľadiska princípu právnej istoty podlieha ochrane aj legitímne očakávanie, ktoré je užšou kategóriou ako právna istota (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 30.04.2008, Nález Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 12/05 zo dňa 28.11.2007). Účelom legitímneho očakávania je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali (m. m. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 24.06.2009, Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/04 zo dňa 06.02.2008).

Za dôvodnú považoval odvolací súd aj námietku navrhovateľa, ktorý nesúhlasil s tvrdením odporcu, že o azyl požiadal z dôvodu oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie. Poukázal tu na právny názor vyslovený Súdny dvorom EÚ v rozhodnutí zo dňa 30. mája 2013 vo veci Mehmet Arslan proti Polícii ČR C-534/11, a to že „zo samotnej skutočnosti, že v okamihu podania žiadosti o azyl už bolo voči žiadateľovi vydané rozhodnutie o návrate a že žiadateľ bol zaistený na základe článku 15 smernice 2008/115, nemožno bez individuálneho posúdenia všetkých relevantných okolností vyvodzovať domnienku, že túto žiadosť podal s cieľom oddialiť alebo zmať výkon rozhodnutia o návrate a že pokračovanie zaistenia je objektívne nevyhnutné a primerané.“

Podľa názoru odvolacieho súdu, vzhľadom na obsah administratívneho spisu, možno považovať záver odporcu o dôvodnom podozrení, že navrhovateľ podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie za nepresvedčivý a predčasný. V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ už dňa 19.05.2015 konaní pred odporcom uviedol, že uteká z krajiny pôvodu Iraku z dôvodu obáv osvoj život a zdravie, nakoľko je bývalý policajt (čo preukazoval svojím služobným preukazom), pracoval pre irackú vládu, je prenasledovaný skupinou Daish a jeho brat bol zabitý, z čoho možno aj v kontexte jeho aktuálnej situácie nepochybne vyvodíť jeho snahu o poskytnutie medzinárodnej ochrany, čomu nasvedčuje aj obsah poučenia zo strany pracovníka odporcu a čo navrhovateľ pri výsluchu nasledujúci deň na priamu otázku pracovníka odporcu, či žiada o azyl aj výslovne potvrdil.

Rovnako sa súd nestotožnil s konštatovaním odporcu o riziku úteku navrhovateľa poukazom na neuposlušnosť výzvy na zastavenie pri zadržení skupiny osôb medzi ktorými bol aj navrhovateľ ako aj jeho vyjadrenie, že jeho cieľovou krajinou bolo Rakúsko nakoľko vychádzalo zo skutočností nepochybne sa vťahujúce k inej situácii než potom čo bol navrhovateľ (ktorý nemá históriu predchádzajúcich útekov z územia Slovenskej republiky) zadržaný, vypočutý a poučený o jeho právach a povinnostiach.

Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa k záveru, že námietky navrhovateľa boli spôsobilé spochybniť zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu, neboli teda splnené predpoklady na jeho potvrdenie súdom prvého stupňa a preto odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil (§ 220 OSP) tak, že rozhodnutie odporcu zrušil (§ 250ja ods. 3 OSP).

O povinnosti bezodkladne prepustiť navrhovateľa tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, odvolací súd rozhodol podľa § 250sa ods. 7 OSP, podľa ktorého súd v rozhodnutí, ktorým zruší a vráti rozhodnutie o zaistení na ďalšie konanie, zároveň nariadi bezodkladné prepustenie osoby zo zaistenia.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 2 OSP a § 246c OSP, tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľ si ich náhradu nevyčísľil a odporcovi náhrada trov nepatrí zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.